

مطالعه نقش سازمان‌های فراملی در تبیین حقوق تجارت بین‌الملل و تحلیل قدرت ضابطه‌مندسازی آنها

بهنام شجاعی اسعدیه

کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی، دانشگاه آزاد تهران مرکز، تهران، ایران

چکیده

این مقاله به بررسی نقش سازمان‌های فراملی در تبیین حقوق تجارت بین‌الملل می‌پردازد. شرکت‌های فراملی، به عنوان افراد حقوقی، در تعاملات تجاری بین‌المللی نقش مهمی دارند و تأثیر زیادی بر قوانین و مقررات مختلف دارند. این شرکت‌ها از طریق قراردادهای، توافقات و تعهدات خود، به شکل گسترده‌ای در تعاملات تجارت بین‌الملل شرکت دارند و به عنوان یک عامل کلیدی در پایه‌گذاری و اجرای حقوق تجارت بین‌الملل عمل می‌کنند. از این رو، شناخت نحوه عملکرد و نقش این شرکت‌ها در تبیین حقوق تجارت بین‌الملل، بسیار حائز اهمیت است. این سازمان‌ها مالکیت، کنترل، نظارت و هدایت تولید را در بسیاری از کشورها در دست دارند و امروز بیش از ۲۵ درصد از تولید جهانی در اختیار آنهاست. امروزه طی نظریات مختلف، عده‌ای از حقوقدانان در تلاشند که این شرکت‌ها را هم‌پایه دولت‌ها، واجد شخصیت حقوقی و واضح حقوق بدانند. شرکت فراملی شرکتی است که به منظور گسترش خود در سراسر جهان و سرمایه‌گذاران در قطب‌های صنعتی رو به رشد و استفاده از امکانات و استعداد‌های این کشورها در کشورهای گوناگون اقدام به تاسیس شرکت‌های فرعی و متعدد می‌نماید. شرکتی که بخش اعظم سهام آن‌ها متعلق به شرکت اصلی است. در دنیای کنونی حقوق بین‌الملل با نوعی تورم در هنجارها، رژیم‌های حقوقی، نهادها و حتی تابعانش روبرو است. با وجود انتقادهای فراوانی که بر مسئله کثرت در حقوق بین‌الملل شده این موضوع غیرقابل اجتناب است، چرا که با توسعه حقوق بین‌الملل و افزایش موضوعات تخصصی آن و لزوم پرداخت دقیق و تخصصی به آن‌ها، هر چه که تخصصی شدن بیشتر اهمیت می‌یابد از وحدت حقوق بین‌الملل فاصله می‌گیریم. شرکت‌های فراملی را دارای آثار متعدد حقوقی را بر جای می‌گذارند. از جمله نقش مهمی که در انواع موافقت‌نامه‌های بین‌المللی ایفا می‌کنند از تعیین قانون حاکم تا تعیین شروط قراردادی و ..، همچنین این شرکت‌ها در تشکیل کنفرانس‌های بین‌المللی دریایی و قواعد مربوط به آن، یکنواخت‌سازی قوانین تجاری، کدهای رفتاری، اینکوترم‌ها و .. منشاء اثر هستند.

واژه‌های کلیدی: سازمان‌های فراملی، تجارت بین‌الملل، ضابطه‌مندسازی، حقوق بین‌الملل.

۱- مقدمه

تجارت بین‌المللی از جوانب مهم اقتصاد جهانی است که تأثیر گسترده‌ای بر روند توسعه و رشد کشورها دارد. در این راستا، شرکت‌های فراملی نقش مهمی در تبیین حقوق و قوانین مربوط به تجارت بین‌الملل دارند. این شرکت‌ها به عنوان نهادهای حقوقی و اقتصادی با تأثیر گسترده در فضای بین‌المللی، در فرآیندهای قضایی، تفسیر قوانین و تعاملات تجاری مختلف نقش اساسی دارند. [1]

شرکت‌های فراملی به عنوان مشاوران حقوقی و کسب و کار، در طول فرآیندهای قضایی و غیر قضایی به عنوان نمایندگان مشترک کسب و کارها در امور حقوقی، مالی، مالکیت فکری، خود را به عنوان چالش‌هایی که پیش روی کسب و کارهای بین‌المللی قرار داد. آن‌ها با داشتن دیدگاه‌های حقوقی، اقتصادی و سیاسی منحصر به فرد خود، به شکل گسترده‌ای در پروژه‌ها و قضایا بین‌المللی مشغول به فعالیت هستند [3]. بدین تحولات شروع شده است. شرکت‌های فراملی با تأثیرات گسترده خود بخصوص در زمینه حفظ منافع کسب و کارها در سطح جهان، نظام حقوق بین‌الملل را شکاف زده و باعث پیدایش چالش‌های جدید در حفظ منافع کسب و کارها شده است. از این رو، نظام حقوق بین‌الملل نابود است. [3].

امروزه اهمیت وجود شرکت‌های فراملی بر کسی پوشیده نیست. این شرکت‌ها از چنان قدرت اقتصادی برخوردارند که قادرند بر معادلات جهانی تأثیرات شگرفی بگذارند. حجم مبادلاتی که توسط آن‌ها در عرصه تجارت بین‌الملل ثبت می‌شود گاهی از حجم تولید ناخالص کشورها نیز فراتر می‌رود. علاوه بر آن قدرت اقتصادی این شرکت‌ها چنان بزرگ است که در بسیاری موارد تجارت‌های عظیم و انتقال به‌روزترین و مهم‌ترین تکنولوژی‌ها از سوی دولت‌ها به شرکت‌های فراملی واگذار می‌شود [1].

این شرکت‌ها در موارد بسیاری در برابر حاکمیت دولت‌ها قرار دارند به نحوی که حتی این حاکمیت را مخاطره می‌اندازند. لذا به نظر می‌رسد این بررسی حقوقی به جهت میزان اهمیتی که از شرکت‌های فراملی در دنیای کنونی توضیح داده شد امری ضروری است، گرچه تا به حال از ابعاد متفاوتی به این موضوع پرداخته شده و کتب و مقالات متعددی در این باره به رشته تحریر درآمده است، اما این بار در این پایان‌نامه از زاویه نوینی به آن پرداخته خواهد شد و این مسئله مورد بررسی و تدقیق قرار خواهد گرفت که آیا شرکت‌های فراملی در شکل‌گیری حقوق تجارت بین‌الملل منشاء اثر بوده اند یا خیر [4]. شرکت‌های فراملی شرکت‌هایی هستند که تولید و فعالیت‌های مربوط به آن‌ها در بیش از یک کشور سازماندهی و کنترل می‌شود. عملیات تجاری و اقتصادی آن‌ها به حدی در جهان گسترش یافته است که دیگر نمی‌توان آن مؤسسه را به کشور خاصی نسبت داد. به عبارت دیگر مؤسسه‌ای است جهان وطن. [5]

۱-۱- بیان مسئله

تجارت بین‌المللی از جمله موضوعات مهم و پیچیده‌ای است که نیاز به تبیین و تفسیر حقوق و مقررات مربوط دارد. یکی از عوامل مؤثر در این زمینه، شرکت‌های فراملی هستند که نقش مهمی در تعیین و تبیین حقوق تجارت بین‌الملل دارند. این شرکت‌ها به عنوان نهادهای خصوصی با تأثیر گسترده در فعالیت‌های اقتصادی و تجاری، در فرآیندهای قانونگذاری، قضائی و قراردادننامه‌ای نقش مؤثر دارند. با توجه به اینکه شرکت‌های فراملی دست به دست همکاری با دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی و سایر نهادها می‌زنند، آن‌ها در تعامل با این نظام‌ها به عنوان منابع حقوق بین‌الملل عمده شناخته می‌شوند. بنابراین، بحث درباره نحوه تأثیرگذاری شرکت‌های فراملی در قانون گذاری و تفسیر حقوق بین‌الملل یکی از مسائل کلیدی است که باید مورد بحث و بررسی قرار گیرد.

عوامل تولید به طور نابرابر روی کره زمین توزیع شده‌اند و کشورها به لحاظ منابع طبیعی و معدنی، موهبت‌های الهی، آب‌وهوا، اقلیم و منابع مادی انسانی، توانایی‌های فناوری، تکنولوژیکی با یکدیگر متفاوت اند و اینجاست که نظریه برتری نسبی دیوید ریکاردو و به دنبال آن نقش شرکت‌های فراملی مطرح می‌شود [7].

بسیاری از کشورها در گذشته به شرکت‌های فراملی به عنوان بخشی از مشکل توسعه می‌نگریستند، در حالی که امروز به آن‌ها به عنوان راه‌حل می‌نگرند. صاحب‌نظران، توسعه اقتصادی حال حاضر جهان را به دلیل منابع مالی، توان تکنولوژیکی و انحصار فنی ناشی از فعالیت این شرکت‌ها می‌دانند. [8] حقوق حاکم بر فعالیت شرکت‌های فراملی را در دو بعد می‌توان بررسی کرد: اول از بعد مقررات حقوق بین‌الملل و دوم مقررات حقوق داخلی. در بعد بین‌المللی این مقررات در رابطه‌ی میان دو نظام حقوقی شکل خواهند گرفت.

۲- مبانی و پیشینه پژوهش

شرکت‌های فراملی یا شرکت‌های چندملیتی، نقش بسیار مهمی در تبیین حقوق تجارت بین‌الملل دارند. این شرکت‌ها به عنوان عوامل اصلی در تجارت بین‌المللی فعالیت می‌کنند و تأثیر زیادی بر ساختار و قوانین تجارت دارند. در ادامه به برخی از مبانی مقاله درباره نقش شرکت‌های فراملی در تبیین حقوق تجارت بین‌الملل پرداخته خواهد شد:

۱. **نقش اقتصاد جهانی:** شرکت‌های فراملی به عنوان عوامل اصلی در اقتصاد جهانی، تأثیر زیادی بر حقوق و قوانین تجارت بین‌الملل دارند. آن‌ها با استفاده از منابع و منابع طبیعی کشورها، بازارهای کشورهای مختلف و نیروی کار کشورها، به صورت گسترده فعالیت می‌کنند.

۲. **نظام حقوق تجارت:** شرکت‌های فراملی با استفاده از قدرت و سطح بالای خود، به شکل مستقیم یا غیر مستقیم روی قانونگذاری و سیاستگذاری کشورها و سطح جهان تأثیر مثبت یافت.

۳. **رفع مغایرات:** شرکت‌های فراملی با دست‌یابی به منافع خود، به رفع مغایرات و منافع کشورها کمک کرده و در نظام حقوق تجارت جدیدی را پدید آورده‌اند.

۲-۱- سازمان‌های فراملی

شرکت فراملی شرکتی است که به منظور گسترش خود در سراسر جهان و سرمایه‌گذاران در قطب‌های صنعتی رو به رشد و استفاده از امکانات و استعدادها در این کشورها در کشورهای گوناگون اقدام به تاسیس شرکت‌های فرعی و متعدد می‌نماید. شرکتی که بخش اعظم سهام آن‌ها متعلق به شرکت اصلی است. [2].

شرکت اصلی به لحاظ مشکلات و دلایل اقتصادی و حقوقی و مالیاتی به جای افتتاح شعب در سراسر جهان اقدام به تشکیل شرکت‌های فرعی می‌نمایند و شرکت‌های فرعی تابعیت محل ثبت خود را دارند لکن بدین جهت که شرکت مادر دارنده سهام شرکت فرعی محسوب می‌شود مجموعه این سازمان حقوقی (شرکت‌های مختلف) فراملی محسوب می‌گردد و اصطلاح فراملی به سبب تابعیت‌های مختلف شرکت‌های فرعی و تابعیت گوناگون سهامداران و اعضای هیئت مدیره کاربرد دارد و این شرکت‌ها از یک سو مجری نظریات و سیاست اقتصادی و مدیریت شرکت مادر هستند و از سویی دیگر دارای تابعیت محل ثبت خود می‌باشند [7]

با فراگیرتر شدن ارتباطات در سراسر دنیا و امکان ایجاد ارتباطات گسترده بین کشورها در امر اقتصاد جهانی، با پدید آمدن شرکت‌های چندملیتی مواجه هستیم. صدها سال است که شرکت‌های چندملیتی با تأثیرگذاری بر امور اقتصادی - سیاسی در کشورهای مختلف جهان، در عرصه روابط بین‌الملل نقش مهمی را ایفا می‌کنند. قانون‌گذار در ماده ۲۰ قانون تجارت، انواع شرکت‌ها را نام برده است. علاوه بر تقسیم‌بندی شرکت‌ها طبق قانون تجارت، نوع دیگری از تقسیم‌بندی نیز وجود دارد. در این تقسیم‌بندی، شرکت‌ها به دو دسته‌ی شرکت‌های ملی و فراملی یا چندملیتی تقسیم می‌شود. شرکت‌های ملی شرکت‌هایی هستند که مرکز اصلی آن‌ها در محل ثبت شرکت است و در خارج از مرزهای محل ثبت فعالیت ندارند؛ اما شرکت‌های چندملیتی دارای مفهوم گسترده‌ای است. [6]

نمودار شماره ۱: شرکت های فراملی از حیث نوع فعالیت [7]

نمودار شماره ۲: روش عملکرد شرکت های فراملی [6]

در بحث شرکت ها در حیطه ی حقوق بین الملل و حقوق تجارت بین الملل با دو مفهوم بینادین روبرو هستیم: شرکت های چندملیتی و شرکت های فراملی. در این زمینه تقسیم بندی های متفاوتی وجود دارد، عدهای شرکت ها را به دو دسته ی شرکت های چندملیتی و شرکت های فراملی تقسیم می کنند. در تقسیم دیگر شرکت های چندملیتی به دو نوع ملی و فراملی تقسیم می شوند. در این پایان نامه به جهت تعیین دقیق این محدوده، از دو شرکت چندملیتی و فراملی نام می بریم که عنوان اول ناظر بر «حیطه ی ملی» و عنوان دوم مربوط به «بعد بین المللی» می شود. [6]

در جای دیگر با تأکید بر شرکت های فرعی، بیان شده که شرکت چندملیتی برای سرمایه گذاری در قطب های مختلف اقتصادی جهان، مبادرت به تأسیس شرکت های فرعی ۱، وابسته یا اقماری، ثبت شعبه و یا نمایندگی می نماید در حالی که قسمت عمده سهام آن متعلق به شرکت اصلی است. این شرکت های فرعی هر یک تابعیت کشور محل ثبت خود را دارند. [5]

در همین رابطه، سازمان ملل متحد با حذف اصطلاح شرکت های چندملیتی، از عنوان شرکت های فراملی استفاده کرده است. در تعریف دستورالعمل این سازمان درباره شرکت های فراملی آمده است: یک شرکت که متضمن نهادهایی در دو یا چند کشور باشد، صرف نظر از فرم حقوقی و زمینه هایی که این نهادها در آن به فعالیت مشغول هستند، سیاست های

منسجمی را از طریق یک یا چند مرکز تصمیم‌گیری اجرا می‌کنند. در این تشکیلات نهادهای مذکور پیوندهای مشترکی با هم دارند که از جمله می‌توان به مالکیت اشاره نمود و نیز یک یا چند نهاد قادرند تأثیرات مهمی بر فعالیت‌های دیگر نهادها داشته باشند و به خصوص اینکه از منابع اطلاعاتی و آماری یکدیگر استفاده می‌کنند و مسئولیت مشترکی دارند. [9]

۲-۱-۱- تاریخچه سازمان‌های فراملی

زمان ظهور نام شرکت‌های فراملی به دوره پس از جنگ جهانی دوم بر می‌گردد و این نام در مجله بیزنس ویک (Business week) مورد استفاده قرار خواهد گرفت. دوران پس از جنگ جهانی دوم به جهت خسارات سنگین ناشی از جنگ در اروپا و شرق آسیا سبب ایجاد زمینه متناسب برای افزایش سرمایه‌گذاری سرمایه‌گذاران صاحبان نفوذ و قدرتمند و متمول در کشورهای آسیای دیدار گردید و از جمله این کشورها کشور آمریکا بود که با انگیزه‌های سیاسی به این کار می‌پرداخت و به ایجاد کارخانجات در سراسر جهان و سرمایه‌گذاری‌های میلیارد دلاری در اروپا، آمریکای لاتین و آسیا و هرکجا که مطابق با سیاست و خط مشی فکری و اقتصادیشان بود می‌پرداخت و این روند تا اواخر دهه ۶۰ میلادی ادامه پیدا کرد [7].

بریتانیا سابقه و تجربه سال‌های متمادی در حوزه سرمایه‌گذاری مستقیم داشت و همین موضوع سبب شد دومین قدرت بزرگ پس از آمریکا شود؛ زیرا بریتانیا پیوند خود را با کشورهای مشترک المنافع حفظ نموده بود و با حمایت دولتی که از سوی کشورها می‌شد امکان سرمایه‌گذاری در کشورهایی که قبلاً مستعمره بریتانیا بودند را داشت.

اوایل دهه ۷۰ میلادی تعداد شرکت‌های فراملی به حدود ۱۰ هزار شرکت رسید و این امر به سبب نیاز کشورها به سرمایه خارجی، تکنولوژی‌های پیشرفته، مدیریت و بازاریابی بود در سال ۱۹۷۰ به ۷۳۰۰ شرکت و در سال ۱۹۸۹ تعداد این شرکت‌ها به ۳۵۰۰۰ واحد و شرکت‌های تابعه آن‌ها تا ۱۵۰۰۰۰ افزایش یافت و امروزه به جهت تکامل کشورها به سمت آزادسازی اقتصادی و جلب سرمایه‌گذاری زمینه گسترش فعالیت شرکت‌های فراملی افزایش یافته است. [10]

۲-۱-۲- جایگاه شرکت‌های فراملی در حقوق تجارت بین‌الملل

از مهم‌ترین تحولات اقتصاد بین‌الملل پس از جنگ جهانی، پیدایش و رشد شرکت‌های فراملی بود. این شرکت‌ها مالکیت، کنترل، نظارت و هدایت تولید را در بسیاری از کشورها در دست دارند. امروز بیش از ۲۵ درصد از تولید جهانی در اختیار آن‌ها بوده و تجارت فراشرکتی یک سوم تجارت جهانی کالاهای کارخانه‌ای را دربرمی‌گیرد. برخی از شرکت‌های فراملی مانند اکسون و جنرال موتورز با فروش سالانه‌ای معادل ده‌ها میلیارد دلار شرکت‌های بزرگی هستند که درآمدشان از مجموع درآمد ملی بسیاری از کشورهای کوچک بیشتر است. علاوه بر این، امروزه شرکت‌های فراملی مهم‌ترین سرمایه‌گذاری‌های مستقیم بین‌المللی را انجام می‌دهند. [3]

روابط بین‌الملل در عرصه‌های مختلف دارای جایگاه متفاوتی بوده و شامل اشخاص و بازیگران متعددی می‌شود. اگرچه که دولت‌ها به عنوان مهم‌ترین بازیگران آن شناخته می‌شوند اما بازیگران دیگری چون نهادهای غیردولتی نیز وجود دارند که دارای اثر بوده و متقابلاً با دولت‌ها در زمینه حجم اثرگذاری‌شان در روابط بین‌المللی به رقابت می‌پردازند. این نهادها با تأثیری که بر سیاست‌ها و اعمال دولت متبوع خود یا دول خارجی دارند مستقیماً و یا از طریق دیگر نهادهای غیردولتی در آن کشورها- در مناسبات بین‌المللی نقش دارند [11]

۲-۲- نقش سازمان‌های فراملی در تجارت بین‌الملل

امروزه در بخش مالی و پولی بین‌المللی که اهمیتی فوق‌العاده دارد سیستم پولی خصوصی به مراتب بیش از سیستم عمومی پولی بین‌المللی که در پایان جنگ جهانی دوم در کادر صندوق بین‌المللی پول و بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه به وجود آمدند، توانمند است. قدرت بانکی خصوصی بین‌المللی به تدریج در سال‌های ۱۹۶۰ به ایجاد دو بازار بین‌المللی نایل آمد: بازار پولی معروف به ارز اروپایی و بازار مالی معروف به سهام اروپایی. [11]

در اینجا به نوعی نظام حقوقی جدید خصوصی که بر مبنای عرف‌های تجاری و رفتارهای خاص حرفه‌ای بانکداری به وجود آمده برمی‌خوریم. اکنون، استفاده از این عرف‌ها و رفتارها عمومیت یافته و از جانب تمام شرکت کنندگان پذیرفته شده‌اند. به صورتی که نمی‌توان آن‌ها را به صورت قواعد عرفی واقعی ندانست. عرف‌های خصوصی مذکور، بر کلیه بازیگران بازارهای بین‌المللی خواه اشخاص خصوصی، دولت‌ها یا سازمان‌های بین‌المللی باشند و یا آورندگان سهام و سرمایه و یا وام‌گیرندگان، تحمیل دولت‌ها چه سرمایه‌دار، چه سوسیالیست یا در حال توسعه، همیشه رعایت این قواعد متحدالشکل بی‌تردید ضروری را پذیرفته‌اند. [12]

نمودار شماره ۳: منابع مسئولیت اجتماعی سازمان‌های فراملی، [6]

۳- یافته‌های تحقیق

مقاله حاضر بررسی می‌کند که چگونه شرکت‌های فراملی نقش مهمی در تبیین حقوق تجارت بین‌الملل ایفا می‌کنند. این شرکت‌ها، که به عنوان شرکت‌های چند ملیتی و چند جانبه شناخته می‌شوند، تأثیر بسزایی بر قوانین و مقررات تجارت بین‌الملل دارند. آنها اغلب با دولت‌ها و سایر نهادهای بین‌المللی همکاری می‌کنند و در فرآیندهای ساخت قوانین و تعاملات تجاری بین‌المللی نقش اساسی دارند.

برخلاف شرکت‌های دولتی، شرکت‌های فراملی به صورت خصوصی امور خود را اداره می‌کنند و به دستورات دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی تابع نبوده و به صورت مستقل عمل می‌کنند. آنها اغلب منافع خود را در نظر گرفته و در جستجوی سود و منافع اقتصادی خود هستند. با این حال، آثار فعالیت‌های آنها بسزائیدیدگیر است و ممکن است منجر به پذیرش چالش‌های حقوق تجارت بین‌الملل شود. شرکت‌های فراملی یکی از عوامل مهم در تبیین حقوق تجارت بین‌الملل هستند. این شرکت‌ها نقش مهمی در تعیین قوانین و مقررات مربوط به تجارت بین‌الملل دارند و به عنوان نهاد‌های حقوقی بین‌المللی فعالیت می‌کنند. شرکت‌های فراملی به عنوان سازمان‌های غیردولتی با هدف تعیین استانداردها و قوانین بین‌المللی در زمینه‌های مختلف از جمله حقوق بشر، حفاظت از محیط زیست، حفاظت از حقوق کودکان و ... فعالیت می‌کنند. این شرکت‌ها با تجمع کشورها و سازمان‌های بین‌المللی، قوانین و استانداردهای جدید را تعیین کرده و به منظور اجرای آنها در سطح جهان، با دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی همکاری می‌کنند.

شرکت‌های فراملی نقش مهمی در تبیین حقوق تجارت بین‌الملل دارند. این شرکت‌ها به عنوان مجموعه‌ای از حقوقدانان و متخصصان حقوقی فعال در زمینه تجارت بین‌الملل، به ارائه نظرات و تحلیل‌های حقوقی درباره مسائل مختلف مربوط به تجارت بین‌الملل می‌پردازند. شرکت‌های فراملی با برگزاری کنفرانس‌ها، سمینارها و دوره‌های آموزشی، به افزایش آگاهی و دانش حقوقی در زمینه تجارت بین‌الملل کمک می‌کنند. همچنین، این شرکت‌ها با انتشار پژوهش‌ها و مقالات حقوقی، به ترویج استفاده از استانداردهای بین‌المللی در قضایای تجارت بین‌الملل کمک می‌کنند.

طبق نظریه کلاسیک حقوق بین‌الملل، افراد به عنوان بازیگران صحنه بین‌الملل مطرح نمی‌شوند، در حقیقت غیر از دولت‌ها سایر پدیده‌ها نیز دارای اثربخشی هستند، اما هر آنچه واجد اثر هست را واجد شخصیت حقوقی نمی‌دانیم. اما از قرن بیستم سایر شخصیت‌های بین‌المللی نیز هم‌پای دولت‌ها قدرت گرفتند و روند پذیرفتن شخصیت حقوقی قوت گرفت. در حال حاضر در کلیه کشورها قوانین و مقرراتی مربوط به اشخاص حقوقی تدوین شده و همین امر نشانه‌ای از پذیرفتن اشخاص حقوقی در سطح جهانی می‌باشد. اما تکامل حقوقی برای شرکت‌ها به مراتب کندتر از تکامل آن برای افراد بوده و با تأخیر زیاد دارای وضعیت یک شخص حقوق بین‌الملل شدند.

۴- بحث و نتیجه‌گیری

در این مقاله، نقش شرکت‌های فراملی در تبیین حقوق تجارت بین‌الملل مورد بررسی قرار گرفت. این شرکت‌ها به عنوان نهادهای غیردولتی با تأثیر گذاری بر سیاست‌ها و قوانین تجارت بین‌الملل، نقش مهمی در تعیین و تبیین حقوق و الزامات مختلف دارند. آنها از طریق فعالیت‌های خود، بهبود قوانین و استانداردهای بین‌المللی را ترویج می‌کنند و در فرآیندهای تصمیم‌گیری مشارکت دارند. به طور کلی، شرکت‌های فراملی از طریق اعضای خود، که اغلب شامل شرکت‌ها، سازمان‌های غیرانتفاعی و دولت‌ها هستند. در زمینه قراردادهای بین‌المللی، در برابر وضعیت‌هایی استثنایی قرار داریم که در آن، اشخاص خصوصی مستقیماً واضع برخی از قواعد حقوق بین‌الملل قابل اجرا بر دیگر بازیگران جامعه بین‌المللی، حتی دولت‌ها می‌باشند مانند قراردادهای نفتی. شروطی که از جانب طرف خصوصی بر طرف دولتی تحمیل می‌شود، از جمله آثار این شرکت‌ها در زمینه قراردادهاست. دولت‌ها برای پیشبرد اهداف خود بدون فراملی‌ها کار چندانی از پیش نخواهند برد و بنابراین مجبورند در راستای اهداف ملی خود به اجرای برخی شروطی که در عمل تأمین‌کننده منافع طرف خصوصی است، تن‌دردهند. با توسعه و پیشرفت حقوق بازرگانی فراملی، نقش این شرکت‌ها روز به روز دارای گستردگی و وسعت بیشتری خواهد بود. مشخص می‌شود تا چه اندازه تعیین زوایای حقوقی این اثربخشی کمک شایانی به بخش‌های دولتی و غیردولتی در تنظیم قراردادهای بین‌المللی و تأمین هرچه بیشتر منافع ملی خواهد بود.

منابع

۱. ضیائی بیگدلی، محمدرضا، حقوق بین‌الملل عمومی، ۱۳۹۵، چاپ بیست و پنجم، تهران، انتشارات گنج دانش .
 ۲. فیوضی، رضا، مسئولیت بین‌المللی و نظریه حمایت سیاسی اتباع، زمستان ۱۳۹۹، جلد اول، چاپ اول، بی‌جا، مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران .
 ۳. کارو، دومنیک، حقوق بین‌الملل در عمل، ۱۳۹۵، ترجمه مصطفی تقی‌زاده انصاری، چاپ اول، بی‌جا، نشر قوس .
 ۴. کاسسه، آنتونیو، حقوق بین‌الملل در جهانی نامتحد، زمستان ۱۳۹۰، ترجمه مرتضی کلانتریان، بی‌جا، دفتر خدمات حقوقی بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران .
 ۵. متین‌دفتری، احمد، سیر تحول حقوق بین‌الملل دریایی از گروسیوس تا کنفرانس ژنو، ۱۳۹۷، چاپ اول، بی‌جا، انتشارات گنج دانش .
 ۶. محمدی، داود، حقوق بازرگانی بین‌المللی کاربردی، ۱۳۹۹، چاپ اول، بی‌جا، انتشارات نورپردازان .
 ۷. مقتدر، هوشنگ، حقوق بین‌الملل عمومی، تهران، ۱۴۰۰، چاپ دوازدهم، بی‌جا، مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه .
 ۸. موحد، محمدعلی، قانون حاکم؛ درس‌هایی از داوری‌های نفتی، ۱۳۹۶، تهران، نشر کارنامه .
9. Rome Convention on the law applicable to contractual, 19 June 2010 Statute of The International Court of Justice
10. The Hague Convention of Uniform law for the International Sale of Goods, 2014
11. The Vienna Convention on the International Sale of Goods, 2018
12. Uniform customs and practice for documentary credits 2017

Studying the role of transnational organizations in explaining international trade laws and analyzing their regulatory power

Behnam Shojaei Asadiyeh

Master of Business Administration, Tehran Azad University, Tehran, Iran

Abstract

This article examines the role of transnational organizations in explaining international trade law. Transnational companies, as legal entities, play an important role in international business interactions and have a great influence on various laws and regulations. Through their contracts, agreements and commitments, these companies are widely involved in international trade interactions and act as a key factor in the establishment and implementation of international trade laws. Therefore, it is very important to know the functioning and role of these companies in explaining international trade law. These organizations have the ownership, control, supervision and direction of production in many countries and today more than 25 percent of the world production is at their disposal. Today, according to different theories, some jurists are trying to consider these companies to be equivalent to governments, possessing legal personality and status of rights. A multinational company is a company that, in order to expand itself around the world and investors in growing industrial poles and to use the facilities and talents of these countries, establishes multiple subsidiary companies in various countries. A company whose majority shares belong to the main company. In today's world, international law is facing a kind of inflation in norms, legal regimes, institutions and even its subordinates. Despite the many criticisms that have been made on the issue of pluralism in international law, this issue cannot be avoided, because with the development of international law and the increase of its special issues and the need to pay attention to them, Because specialization is more important than the unity of international law. We get distance. Transnational companies have multiple legal effects. Including the important role they play in various types of international agreements, from determining the governing law to determining contractual conditions, etc., also these companies in organizing international maritime conferences and the rules related to it, harmonizing Commercial laws, codes of conduct, incoterms, etc. They are the origin of the effect.

Keywords: Transnational organizations, international trade, regulation, international law.
